

možnost slutiti nove uspehe in zato ni čuđa, da se mnogi ukvarjajo s prerokovanjem in napovedovanjem bodočnosti. Lord Birkenhead pravi, in pred njim je isto pravil Hunley, da bodo ljudje leta 2000 dalje živeli, kajti prehrana in zdravniška veda že zdaj podaljšujeta življenje za več let. Stoletni starci leta 2000 ne bodo redki. Hiše bodo gradili ljudje iz stekla. Posebno ogromni bodo uspehi na polju tehnike. Do takrat se posreči razbiti atom in s tem se oprosti energija (sila), o kakršni se človeštvu zdaj še ne sanja ne. Kuhinj na svetu sploh ne bo in seveda tudi kuharic in kuharjev ne, ker bodo ljudje jedli samo pilule, v katerih bo sta jed in pijača v ekstraktu. Seveda leta 2000 ne bodo več prirejali ministrskih čajank, temveč »pilule pri ministru«. Leta 2000 bodo ljudje že letali na druga nebesna telesa. Vseh planetov sicer še ne bo mogoče doseči, toda začetek bo storjen in človeštvu se odpre pot v vseмирje. Prometna sredstva bodo samo letala. Avtomobile bodo kazali v muzejih in pomlajeni dedi bodo pripovedovali vnukom, kako je bilo nekoč, ko so se ljudje vozili še z avtomobili. Človeštvo se bo zelo razmnožilo in treba bo razmišljati o zakonu, ki bi preveliko razmnoževanje preprečil.

Reklama na nagrobnih spomenikih. Na pokopališču v Ohio (Združene am. države) je videti veliko nagrobnih spomenikov, ki so obenem spomin na umrlega in reklama. Družina pokopanege dobi izdatno podporo, ako dovoli na spomeniku reklamni napis. — Na enem nagrobniku čitamo: »Tukaj počiva Ana Hawkins. Umrli je iz jeze, ker je izgubila lepoto. Ni namreč znala, da bi si vsak večer namazala svoj obraz s Cartes in Co mazilom. To mazilo je namreč dobiti v vsaki apoteki ter drogeriji.« Na drugem kamnu lahko čitaš: »Tukaj spi Jožef Baustam večno spanje. Smrt ga je iztrgala trdki Baustam in Chepp, kjer je na prodaj na občno zadovoljnost vsem odjemalcem ceno sukneno halgo.

Vogelni kamen za najvišje poslopje na svetu. Bivši predsedniški kandidat Alfred Smith, je v Newyorku nedavno položil vogelni kamen za zgradbo, ki bo najvišje poslopje na svetu. Visoka bo 1248 čevljev in bo imela 102 nadstropij.

Kako Hoover dela proti brezposelnosti. Predsednik Zedinjenih držav Hoover je prišel na novo idejo, kako bi se moglo v bodoče omejiti brezposelnost. Objavil je namreč, da bo deloval na to, da bo država po svojih konzulih v inozemstvu odklonila podeliti vizum takim osebam, ki bi hotele priti v to deželo za delom. Ta načrt bi se opiral na oddelek v zakonu o priseljevanju, ki izključuje priseljevanje takim inozemcem, ki bi mogli postati deželno javno breme. Po načrtu bi se v normalnih časih dopuščali inozemci, kakor se doslej. V takih časih pa, kakor vlada sedaj, se bo pa moral konzul natančno podučiti o inozemcu in njegovem finančnem stanju, predno mu bo podelil vizum. Zagotovljeno bo moralo biti, da ima inozemec toliko denarja, da se bo lahko vzdrževal sam precej-

šno dobo po svojem prihodu v to deželo, ako bi ne mogel dobiti dela.

Ptičja republika. Nekaj milj od švedskega glavnega mesta Stockholm je skupina otokov, na katere ne stopi nobena človeška noga. Ta otočja skupina zasluži označbo »ptičja republika«. — Nekdaj so prebivali tukaj ribiči, ki so se potegnili sedaj v večja mesta. Poletni gosti in hribovlazci, ki delajo izlete na jahtah in v motornih čolnih, se ne upajo na te otoke, ker je izkrcanje skoraj izključeno. — Največji otok te skupine se imenuje Gudungskör. — Na otokih kraljujejo galebi. Skalovja so njih bivališča. Sive race, galebi roparji in še razni drugi ptiči se podijo ob morski obali. Krik ptičjih prebivalcev po teh otokih je slišati daleč na cele milje oddaljenosti. Del ptičev zapušča republiko, da bi si izprosil od ljudi miloščino. Ti ptičji berači zasledujejo parnike, ki vzdržujejo promet med Stockholmom in med mesti ob obali. Nekateri galebi letijo za velikimi parniki celo do Egipta. Koncem poletja se upa tudi ptičji naraščaj na izlete. Mladiči lovijo žuželke in majhne ribe. — Kmalu se pa približa jesen z burjami in nočnim mrazom. Ptiči zapustijo svoja bivališča in odletijo proti jugu. Počasi se naseli v ptičje kraljestvo popolna tišina zime, ki se umakne še le na spomlad, ko se zopet vrnejo ptice.

Prevroč dokaz ljubezni. Stanley Mastikowski, star 41 let, v Bridgeportu v Severni Ameriki, se je sprl s svojo ženo in jo v jezi zgrabil ter posadil na razbeljeno peč. Ta izraz ljubezni pa se je zdel celo tej drugače miroljubni ženi končno malo prevroč. Zatekla se je k sodniji, ki je ljubeznivega možička vtaknila v zapor za šest mesecev.

Sovjetska Rusija in ženska moda. V Rusiji obstojajo državne oblačilnice, ki so prevzele nalogo, da bodo demokratizirale žensko modo. Za dosego tega cilja je izgotovljen ta-le načrt: Žene proletarcev naj izglasujejo, kake obleke, klobuke, čevlje in plašče hočejo nositi. Sklepu večine se morajo vse ukloniti tako, da bo ruski ženski spol v resnici uniformiran. Na spomlad in jesen se naj določi moda. Štiri mesece poprej se vršijo zborovanja nastavlencev in delavk. Na teh zborovanjih bode na vpogled šest do osem revolucionarnih vzorcev glede mode. Glasovalo se bo z dvigom rok. Državne oblačilnice ne bodo izgotavljale nobenih drugih oblek, plaščev, klobukov ter čevljev, kakor one vrste, ki je prejela pri glasovanju večino. Sovjetski modni risarji se morajo predvsem ozirati na udobnost, zdravstvo, lepoto, varčnost in na proletarsko zunanost. Da ne bo zašel nikdo na stran pota, bodo prepovedani inozemski modni listi in sovjetska ženska glasila bodo prinašala le vzorce sovjetske mode. Pri uniformiranju ženskega spola bodo morale državne oblačilnice premostiti dvojno težkoč. Prvič, da bodo dobavljale javnosti dovolj oblek, ker je sedaj nemogoče kupiti 1 m sukna, kaj še le celo gotovo obleko. Zavreti bo treba delavnost zasebnih krojačev in žen, ki si izdelujejo obleke same, da ne bodo oblačila lepša nego iz državnih obla-

čilnic. Ako bodo smeli tudi zasebni krojači izgotavljati obleke, je nevarnost, da bodo šle ženske za modo teh in se bodo državne izogibale.

Orjaškega raka so ujeli pri rtu Cod v Ameriki. Rak je dolg 1.3 m in tehta 28 funtov.

Telefon zamorcev. Mnogo zamorskih plemen v Afriki zna napraviti telefon iz konzervnih škotel in motvozov. Govorilec govori v škato, poslušalec si jo pa dene na uho. Potniki so opazovali pri domačinih vzhodne Brazilijske, da se razumevajo med seboj na daljše razdalje na ta način, da uporabljajo trde in votle repe orjaških ščitarjev (živali, ki so obdane od zunaj z roženo kožo), v katere govorijo. Govorijo glasno in razločno v rog in pri jasnem ter vetra prostem ozračju so prodrle besede v neverjetno daljino.

Usmrtilitev s topom. V »Gospodarju« smo se bavili večkrat z uporabi v Afganistanu v osrednji Aziji. Po potlačenju zadnje vstaje so postavljali vjete vstase pred cevi topov, sprožili in topovski naboj je raznesel smrti zapisane žrtve na drobne kose in jih razmetal na vse strani.

*

Indijanski zaklad.

Po vesteh iz Amerike bi naj bil našel advokat Julij Torres iz južnoameriške republike Ekvador v siromašni indijanski vasi v južnoameriškem gorovju Andov praviljčni zaklad Inkov. Ker so zavzeli domačini napram raziskovalcem sovražno stališče, so bili ti prisiljeni, zaprositi vojaško pomoč. — Tako se glasijo časniške vesti, kojih istinitost je zelo dvomljiva.

Resnica o indijanskem zakladu.

Od vseh zakladov, ki igrajo ulogo v pravljicah narodov, ima zaklad Inkov (so prebivali za časa odkritja Amerike v današnji državi Peru) krvavo zgodovinsko podlago. Zgodovina Inka zaklada je obenem tudi zgodovina o poginu tega visoko kulturnega naroda in strašna obtožba barbarizma španskih osvoboditeljev južne Amerike.

Španec Pizarro je udril v Peru, je premagal vojsko Inkov in je tudi ujel cesarja Inkov Atahualpo. Za njegovo prostost je zahteval zlato, vse zlato, ki bi bilo dobiti v Peru. Inki so bili takoj pripravljeni, dati vse zlato, katerega so posedali za osvoboditev ter prostost cesarja. Izpraznili so templje ter palače, znesli so skupaj vse, kar je kedo imel zatega bodisi da je bil revež ali bogataš. Zakladi, ki so bili zbrani na ta način, so morali predstavljati po naših pojmihi milijardno vrednost. In te zlate milijarde bi naj prišle v posest Špancev.

Španci so se zavedali prav dobro, da sta pri Inkih cesar in država eno. Cesarjeva prostost bi pomenjala ponovni odpor. Narod je samo čakal na osvoboditev vladarja, da bi se pod njegovim vodstvom boril proti krutim ter brezobzirnim Špancem. Zmagovalci so nameravali zadeti v tem slučaju dve muhi z enim udarcem. Cesarja umoriti,

državo uničiti in kljub temu se polastiti zbranega zaklada.

Atahualpo so Španci umorili čisto na skrivnem. Kljub strogi tajnosti je prodrla ta vest do ušes čuvarjev zlatega zaklada. Rešili ter skrili so zlato v nedostopne votline v pogorju Andov. Le prav neznanega dela zlata so se še polastili Španci. Vsaka sled za pravim zakladom je zabrisana. Vse, kar je znane o zlatu Inkov, so le drobtine izprisluskovanja razgovorov domačinov ob ognjih po taborih.

Zgodovinsko dokazana je uloga voditelja Inkov Manca, ki je postal naslednik umorjenega cesarja. Zbral je zadnje zveste in se umaknil z njimi v kraje današnje pokrajine Villobamba, kjer so še danes neraziskane gore, ki so pokrite z večnim snegom in je tam vse polno podzemeljskih votlin. Najbrž je ta Manco odnesel seboj zlati zaklad. V domišljiji zlata željnih Evropejcev je igral zaklad Inkov vedno važno ulogo. Neštetokrat so ga iskali. Denarja potrebne države v Andih so mu vedno posvečevale vso pozornost. V zadnjem času so se začeli zanimati zanj tudi znanstveni krogi, ker bi bilo najdenje tega zaklada tudi ključ do kulture starih Inkov.

Leta 1911 je našlo peruansko vseučilišče vladno prestolico kralja Manca, a od njega skritem zakladu ni do danes nobenega sledu.

*

Špekulacija s starostjo.

Pred nekaj meseci se je odpeljal najstarejši človek na celem svetu Turčin Zoro Agha v Ameriko v Newyork, da bi še tukaj častili ter občudovali njegovo starost celih 156 let. In baš v Newyorku ga je povozil avtomobil.

Zoro Agha je bil po svojem poklicu prtljažni nosač v Carigradu. Ta poklic izvršuje, če mu hočemo verjeti, skoro poldrugo stoletje. Zoro Agha trdi z vso gotovostjo, da tlači zemljo celih 156 let. Je celo v posesti rojstnega dokumenta, ki potrjuje visoke starostne podatke.

Učenjaki so doslej potrdili na podlagi temeljitih preiskav in so dokazali samo en slučaj, ko je človek znatno preživel eno stoletje; dotičnik je umrl v starosti 111 let. Angleški raziskovalec dr. T. E. Young je raziskal začetkom tega stoletja skoraj en milijon slučajev stoletnih ljudi in dokazal, da je bilo med temi le 30 oseb, o katerih se je dalo dokazati, da so živele več nego sto let. Posebno Amerika se trudi, da bi si pridobila tudi na polju izredne starosti čim več rekordov in med milijoni in še več smrtnih slučajih na leto trdi več sto mrtvaških listov o starosti nad sto let, nekaj celo o dočakanih 120 letih. Natančnejše preiskave ameriška izredna starost ne prenese. Najstarejši Amerikanec Jamez Shelly iz Kentuky bi naj bil doživel 136 let in so ga kot takega tudi razkazovali radovednežem. Po njegovi smrti so še le sigurno dokazali da je živel le sto let.

Pravkar povedano pa nič ne spremeni žalostne usode Zoro Aghe. Ali živi 156 let, ali le 120 ali celo le 100 let, to

ne spremeni prav nič njegove uloge. Prtljažni nosač Zoro Agha ni začetnik. Spada k uglednim članom svojega poklica, po letih se je povspel celo do predstojnika ter voditelja; ni se mogel pritoževati, on je že nekaj dosegel v svojem krogu; takorekoč bi bil celo lahko zadovoljen, ako bi ne bilo te presnete starosti tega zla, ki postaja z vsakim dnevom nadležnejše in to še posebno pri nosaču. Lepega dne pa, znaj Bog kateri slučaj je pomagal, se izkaže visoka starost, katero je Agha dosegel s težavo, ne nekaj ovirajočega, ampak izrecno dobičkanosnega. Nekje izven organizacije nosačev so zvedeli o tem Metuzalemu in vsak tujec in časnikar sta se začela zanimati za Zoro Agho, prejemal je napitnino, ker je bil toliko star. Začeli so ga izpraševati, časopisje je prineslo njegovo sliko in komaj da se je Agha iz družbe prtljažnih nosačev prav zavedel, že ga je proglasil svet za najstarejšega človeka. Mu ni štet za zlo, ako si je sam radovednežem na ljubo primaknil par desetletij k resnični starosti. Gotovo niso vodili v Turčiji pred več nego sto leti rojstnih knjig in to še posebno med postrežki z vso natančnostjo in tudi sam Agha se vsega dobro ne spominja in končno, zakaj bi si sam kvaril »kšeft«, če so že tujci in drugi ljudje izračunali čisto natanko, da je baš on na celem ljubem svetu najstarejši človek! Ne, njemu samemu ne moremo prav ničesar očitati, tudi če ni istinita njegova starost dolgih 156 let. Koliko ljudi se dela iz dobičkaželjnosti mlajše nego so v resnici. Zakaj bi se ne smel proglasiti ubogi turški postrežek za starejšega nego je. No, in sedaj v Ameriki. Kakor znano, Zedinjene države ne morejo živeti, ako ne uprežejo vsake evropske znamenitosti pred svoj reklamni voz. Na to dejstvo je moral verjeti tudi Zoro Agha v dvojnem ter usodepolnem smislu: Amerikanski reklamni voz, v katerega je bil uprežen, ga je povozil.

Ubogi Zoro Agha...! Sedaj leži v bolnici, katere najbrž ne bo zapustil živ. Prelomi kosti in notranje poškodbe ne celijo rade, če tudi ni človek star 156 let, ampak še le 100 let in nekaj čez. Če bi ga bili lepo pustili v Carigradu, bi se mu ne bilo to zgodilo in bi še bil postal bolj star. Mogoče bi bil po 10 letih slavil svoj dvestoti rojstni dan.

Mogoče ni zgodba z njegovo usodo resnična? Možno je, da ni bil avtomobil, ampak le ameriški reklamni voz, katerega je vodil spreten Amerikanec, da bo v prihodnjih dneh preklical vest o ponesrečenju najstarejšega moža? Upajmo! Ako nam že izvabi Amerika vse znamenitosti, potem naj imajo vsaj te izrednosti nekaj od tega. Torej tudi Zoro Agha, prtljažni nosač iz Carigrada, ki je razumel, da je dosegel tako hitro starost 156 let!

*

O draguljih ruskega carja.

Po odredbi očeta ruskega boljševizma Lenina bi se smeli prodati dragoceni kamni, ki so bili last carske kro-

ne ter posameznih carjev, le skupno. Vrednost vseh draguljev je tako velika, da je prodaja po Leninovem zakazu naravnost izključena. Cela zbirka obsega 406 komadov. Teža samo briljantov znaša 35.000 karatov, teža drugih dragocenih kamnov pa 14.000 karatov.

Zaklada bivše ruske krone ne smemo zamenjati z zasebno zbirko carjev, ki predstavlja tudi neizmerno vrednost. Pri izbruhu svetovne vojne so spravili carsko zakladnico, ki je bila v zimski palači v Petrogradu, v Moskvo, ker so se bali izkrcanja nemških čet in bombardiranja od strani nemške vojne mornarice. Samo dragulje carske krone so zložili v osem zabojev, katere so spravili v podzemski obok v moskovskem Kremlju. Pri izbruhu revolucije niso znali dolgo časa, kje da se nahajajo dragocenosti. Slučajno je bila odkrita dragocena zbirka od vojske rdeče armade. Po najdbi je še ostala nekaj časa v Kremlju, a leta 1920 so jo prenesli v shranišča državne banke. Od teh je bilo prodanih pred nekaj leti le nekaj draguljev za 100 milijonov dolarjev, kar je dalo povod govoricam, da bodo sovjeti razmetali lahkomišelnost ta neizmerni zaklad.

Najbolj znamenite posebnosti tega zaklada so dijamanti, v vseh velikostih ter barvah — beli kamni, plavkasti, zelenkasti, temni, rumeni, roza, svetlo modri kakor najbolj čista voda. So med njimi zastopani vsi mogoči načini brušenja. Carska krona sama tehta 3000 kar. briljantov. V seznamu draguljev je opisan roza briljant s svetlo rdečim bleskom, katerega je kupil car Pavel za 100.000 rubljev. Ta dragocenost diči krono z obeski iz briljantov.

Skoro ravno tako lepi kakor dijamanti so tudi smaragdi. Kronska carski zaklad posedla 3500 karatov smaragdov. V zbirki smaragdov so kamni, ki tehtajo 174 karatov in so jih vzeli po odkritju Amerike iz tamošnjih templjev.

Kot tretja znamenitost carske kronске zbirke so safiri, ki so zastopani s 1700 karati. To so kamni iz Himalaja pogorja, iz Kašmirja in Siama v Indiji in temno modri kamni iz Cejlona. Posamezni safiri so v velikosti od 24 do 160 karatov.

Ruski carski dvor pa je bil po vsej pravici tudi ponosen na zbirko biserov. Resnično ni najti na celem svetu tako dragocene zbirke biserov, kakor so jo posedali ruski carji. So posamezni biseri od neprecenljive vrednosti, med drugimi roza biseri s 77 karati, več biserov pa po 38 do 50 karatov.

V zbirki je dobiti manj dragocene žlahtne kamne kakor: roza topase iz Brazilije, temno zelene aleksandrite iz Cejlona in druge. Veliko je svetlo zelenih hrizolitov, katere so prvič odkrili na otokih Rdečega morja križarji. Velik hrizolit carske zbirke velja za največjega te vrste na celem svetu. Nekaj bajno lepega je zbirka: ametistov, ahatov ter almandinov.

Molitve po maši z novim besedilom, kakor ga določa novi katekizem, so izšle v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena dosedanja.